

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 234/2024-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Senci v konaní sp. zn. ORPZ-SC-ODI2-21/2023-DR a sp. zn. ORP-49/1-VYS-SC-2023 a postupu Okresnej prokuratúry Pezinok v konaní sp. zn. 1 Pv 353/23/1107 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Senci v konaní sp. zn. ORP-49/1-VYS-SC-2023 a postupom Okresnej prokuratúry Pezinok v konaní sp. zn. 1 Pv 353/23/1107 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **sú** mu Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Senci a Okresná prokuratúra Pezinok **povinné** vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Senci a Okresná prokuratúra Pezinok **sú** spoločne a nerozdielne **povinné** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 234/2024 z 25. apríla 2024 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 3. apríla 2024, ktorou sa

domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Senci (ďalej len „OR PZ v Senci“) v konaniach uvedených v záhlaví tohto nálezu, ako aj postupom Okresnej prokuratúry Pezinok (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní uvedenom v záhlaví tohto nálezu. Tiež navrhuje prikázať OR PZ v Senci a okresnej prokuratúre konať bez zbytočných prietahov, priznať finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozhodnutím OR PZ v Senci z 8. februára 2023 bol sťažovateľovi zadržaný vodičský preukaz podľa § 70 ods. 1 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“). Dôvodom na vydanie tohto rozhodnutia bolo súvisiace trestné stíhanie vo veci začaté 3. februára 2023 pod sp. zn. ORP-49/1-VYS-SC-2023, kde sťažovateľ figuroval ako svedok/podozrivý zo zavinenia dopravnej nehody 3. februára 2023 na tom skutkovom základe, že v obci [REDAKOVANÉ] nemal dať prednosť prechádzajúcemu chodcovi (ďalej len „poškodený“) na prechode pre chodcov, ktorý v dôsledku kolízie utrpel ťažké zranenia oboch dolných končatín. Sťažovateľ sa opakovane domáhal vrátenia vodičského preukazu správnym orgánom, ktorý však čakal na závery vyšetrovania dopravnej nehody orgánmi činnými v trestnom konaní.

3. Dozorový prokurátor vydal 15. mája 2024 písomný pokyn na vznesenie obvinenia sťažovateľovi, ktoré bolo následne vznesené 16. mája 2024.

4. Obžaloba bola podaná 9. augusta 2024, čím sa ukončilo štádium prípravného konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ argumentuje tým, že nečinnosť OR PZ v Senci a okresnej prokuratúry mu spôsobuje značnú právnu neistotu hlavne preto, lebo zadržaný vodičský preukaz nevyhnutne potrebuje na výkon svojho povolania. Tvrdí, že vo veci opakovane žiadal o vrátenie vodičského preukazu, a to žiadosťami z 5. júna 2023, 18. októbra 2024 a 9. januára 2024. Podľa názoru sťažovateľa je dĺžka zadržania vodičského preukazu v trvaní viac ako jedného roka (od februára 2023) neprimeraná. V napadnutých konaniach nejde o skutkovo a právne náročnú vec na posúdenie a svojím správaním k celkovej dĺžke konania neprispel.

III.

Vyjadrenie OR PZ v Senci, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky

a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie OR PZ v Senci:

6. OR PZ v Senci vo svojom vyjadrení z 24. mája 2024 uviedlo, že sťažovateľovi bol vodičský preukaz zadržaný 3. februára 2023 príslušníkom Okresného dopravného inšpektorátu OR PZ v Senci (ďalej len „dopravný inšpektorát v Senci“) na mieste dopravnej nehody, ktorej bol

sťažovateľ účastníkom. Rozhodnutie o zadržaní vodičského preukazu bolo vydané 8. februára 2023 (prevzaté sťažovateľom 20. februára 2023, právoplatné 7. marca 2023).

7. Dňa 8. marca 2023 bol vodičský preukaz sťažovateľa spolu s rozhodnutím zaslaný na oddelenie bezpečnosti cestnej premávky OR PZ Bratislava 2 z dôvodu trvalého pobytu sťažovateľa. Spis sp. zn. ORPZ-SC-ODI2-21/2023-DR vedený na dopravnom inšpektoráte v Senci bol tým uzavretý.

8. Dňa 6. júna 2023 bola dopravnému inšpektorátu v Senci doručená žiadosť sťažovateľa o oznámenie stavu konania vo veci zadržania jeho vodičského preukazu. Správny orgán odpovedal mailom zo 7. júna 2023, ktorým sťažovateľovi oznámil, že po konzultácii s vyšetrovateľom OR PZ v Senci dospeli k záveru, že dôvody zadržania vodičského preukazu trvajú.

9. Trestné stíhanie vo veci začal 3. februára 2023 vyšetrovateľ 2. oddelenia vyšetrovania odboru kriminálnej polície OR PZ v Bratislave 2 vykonaním neodkladného a neopakovateľného úkonu – obhliadkou miesta činu. Vyšetrovateľ zaistil motorové vozidlo sťažovateľa a sťažovateľ dobrovoľne vydal svoj mobilný telefón.

10. Dňa 6. februára 2023 bol spisový materiál odstúpený z dôvodu vecnej a miestnej príslušnosti 1. oddeleniu vyšetrovania odboru kriminálnej polície OR PZ v Senci. Dňa 5. apríla 2023 vyšetrovateľka pribrala znalca z odboru cestnej dopravy Ing. Vojtecha Hóbora a znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia úrazovej chirurgie MUDr. Michala Božíka, PhD., na účely podania znaleckých posudkov „v čo najkratšom čase“. Keďže poškodený 27. apríla 2023 zomrel, posudok MUDr. Michala Božíka, PhD. už nebol potrebný, keďže po úmrtí už na jeho vypracovanie nebol kompetentný. Uznesením z 27. októbra 2023 boli na vypracovanie znaleckého posudku pribratí MUDr. Roman Kuruc, PhD., z odboru zdravotníctva a farmácie – odvetvia súdneho lekárstva a MUDr. Ľubomír Mikuláš, pričom im vyšetrovateľka stanovila na vypracovanie posudku konkrétnu lehotu na 29. február 2024.

11. Dňa 19. októbra 2023 bola do elektronickej schránky riaditeľky dopravného inšpektorátu v Senci preposlaná od OR PZ v Senci žiadosť sťažovateľa označená, ako „urgencia vo veci zadržaného VP, žiadosť o oznámenie stavu konania, sťažnosť na nečinnosť a žiadosť o vrátenie motorového vozidla... a mobilného telefónu...“. Tá ju preposlala 23. októbra 2023 vedúcemu oddelenia výkonu služby a dopravných nehôd dopravného inšpektorátu v Senci a ten na OR PZ v Senci. Vyšetrovateľ sťažovateľovi telefonicky vysvetľoval, že vodičský preukaz mu zadržal správny orgán, preto mu ho nie je oprávnený vrátiť. Pred náležitým zistením skutkového stavu mu nie je možné vodičský preukaz a ani veci zaistené v trestnom konaní vrátiť. Objasnenie pritom závisí od znaleckých posudkov, ktoré dosiaľ nie sú vypracované.

12. Dňa 10. januára 2024 bola sťažovateľom doručená urgencia dozorujúcemu prokurátorovi vo veci zadržaného vodičského preukazu. Ten odpovedal listom zo 17. januára 2024, ktorým sťažovateľovi oznámil, že doteraz neboli vypracované znalecké posudky, no ak po ich vyhodnotení bude zrejmé, že ďalšie zadržiavanie vodičského preukazu nie je dôvodné, bezodkladne mu bude vydaný.

13. Dňa 14. apríla 2024 bol vypracovaný posudok z odboru cestnej dopravy a následne doručený OR PZ v Senci a preposlaný MUDr. Romanovi Kurucovi, PhD., na vypracovanie posudku z odboru súdneho lekárstva. Tento posudok bol následne 28. apríla 2024 doručený do vyšetrovacieho spisu.

14. Vyšetrovatel'ka uznesením o vrátení veci z 10. mája 2024 vyzvala s'ťažovateľa na prevzatie osobného motorového vozidla.

15. Dňa 15. mája 2024 bol vyšetrovatel'ke spolu s originálom vyšetrovacieho spisu doručený pokyn dozorujúceho prokurátora, ktorým v zmysle § 230 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku uložil vyšetrovatel'ke v zmysle § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesť obvinenie zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Vyšetrovatel'ka vzniesla obvinenie 16. mája 2024. Vyšetrovací spis bol 6. februára 2023 pridelený vyšetrovatel'ke npor. JUDr. Erike Valaštanovej, pričom z dôvodu práceneschopnosti a následnej materskej dovolenky bol pridelený 13. mája 2024 vyšetrovatel'ke mjr. Mgr. Petre Kurucovej.

III.2. Vyjadrenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky:

16. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo svojom vyjadrení z 23. mája 2024 uviedla, že vo veci s'ťažovateľa prebiehajú dve konania. Samostatné správne konanie týkajúce sa zadržania jeho vodičského preukazu a trestné konanie. Trestné stíhanie bolo spočiatku realizované vyšetrovatel'om OR PZ v Bratislave II pod sp. zn. ORP-92/2-VYS-B2-2023 a dozorované prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava III pod sp. zn. 2 Pv 60/23/1103. Od 1. júna 2023 došlo k zmene miestnej príslušnosti súdov a prokuratúr. Vec začala dozorovať Okresná prokuratúra Pezinok pod sp. zn. 1 Pv353/23/1107 a vyšetrovala ju vyšetrovatel'ka OR PZ v Senci, pod sp. zn. ORP-49/1-VYS-SC2023. Na prokuratúre došlo k spisovej rozluke 19. júna 2023.

17. Vodičský preukaz s'ťažovateľa č. R0065208 bol zadržaný na mieste dopravnej nehody 3. februára 2023, kde dorazil aj súdny znalec z odboru dopravy. Rozhodnutie o zadržaní vodičského preukazu bolo vydané následne 8. februára 2023, vychádzajúc z § 70 ods. 1 písm. a) zákona o cestnej premávke, čiže pre prípad, keď možno očakávať, že s'ťažovateľovi bude uložený trest (sankcia) zákazu činnosti viesť motorové vozidlo. S'ťažovateľ sa proti rozhodnutiu neodvolal, a to nadobudlo právoplatnosť 7. marca 2023.

18. S'ťažovateľ listom z 5. júna 2023 „urgencia vo veci zadržania vodičského preukazu a žiadosť o oznámenie stavu konania“ žiadal správny orgán o vrátenie vodičského preukazu. Právnomu zástupcovi s'ťažovateľa bolo mailom zo 7. júna 2023 oznámené, že dôvody zadržania vodičského preukazu trvajú, trestné konanie prebieha a bližšie informácie mu poskytne vyšetrovatel'ka OR PZ v Senci. Aj ďalšiu urgenciu týkajúcu sa zadržania vodičského preukazu zaslal s'ťažovateľ správnomu orgánu (sp. zn. ORPZ-SC-ODI2-21/2023-DR), a to riaditeľovi OR PZ v Senci.

19. Trestné konanie bolo začaté vykonaním neodkladného a neopakovateľného úkonu – ohliadky miesta činu 3. februára 2023, ako to vyplýva z uznesenia sp. zn. ORP-92/2-VYS-B2-2023 vyšetrovatel'ky OR PZ v Bratislave II. S'ťažovateľ bol toho dňa zadržaný v čase o 22.00 h, v procesnom postavení vypočutý v čase od 22.15 h do 23.10 h a zo zadržania bol prepustený 4. februára 2023 v čase o 00.30 h.

20. Vyšetrovatel'ka uznesením z 5. apríla 2023 pribrala do konania znalca z odboru cestnej dopravy (Ing. Vojtech Hóbor) na účely posúdenia technického stavu motorového vozidla s'ťažovateľa a vypravovania znaleckého posudku „v čo najkratšom čase“. Toho istého dňa pribrala aj znalca

z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia úrazovej chirurgie (MUDr. Michal Božík, PhD.) na vypracovanie znaleckého posudku „v čo najkratšom čase“ ohľadom posúdenia charakteru a mechanizmu vzniku zranení poškodeného. Keďže poškodený 27. apríla 2023 zomrel, v dôsledku čoho MUDr. Božík už nebol príslušný na vypracovanie posudku, vyšetrovatel'ka pribrala uznesením z 27. októbra 2023 znalcov z odboru zdravotníctva – súdneho lekárstva (MUDr. Roman Kuruc, PhD., a MUDr. Ľubomír Mikuláš) na účely posúdenia mechanizmu vzniku zranení spôsobených dopravnou nehodou a ich priamej príčinnej súvislosti so smrťou poškodeného, pričom znalecký posudok mali vypracovať do 29. februára 2024 a na jeho vypracovanie sa potrebovali znalci najprv oboznámiť s posudkom z odboru cestnej dopravy.

21. Znalecký posudok z odboru cestnej dopravy bol vypracovaný 14. apríla 2024. Znalecký posudok z odboru súdneho lekárstva bol vyhotovený 28. apríla 2024 a orgánom činným v trestnom konaní doručený 6. mája 2024. Po oboznámení sa s posudkom z odboru cestnej dopravy vydal dozorujúci prokurátor pokyn z 15. mája 2024, ktorým v zmysle § 230 ods. 2 Trestného poriadku uložil vyšetrovatel'ke vznieť obvinenie sťažovateľovi pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona. Ešte toho istého dňa bolo obvinenie sťažovateľovi vznesené a uznesenie o ňom doručené okresnej prokuratúre 21. mája 2024.

22. Generálna prokuratúra spochybňuje aktívnu procesnú legitimitáciu sťažovateľa na podanie ústavnej sťažnosti, keďže v čase podania ústavnej sťažnosti mal postavenie podozrivého, a kladie otázku, či by situácia sťažovateľa bola v súlade s testom, či došlo k podstatnému ovplyvneniu situácie sťažovateľa ako podozrivého. Ústavný súd totiž vo svojej doterajšej judikatúre začiatok plynutia rozhodnej doby priet'ahov v prípravnom konaní odvíjal od vznesenia obvinenia, a to bez ohľadu na to, či sa konštatovania priet'ahov domáhal obvinený, poškodený alebo zúčastnená osoba. Generálna prokuratúra je toho názoru, že k priet'ahom v trestnom stíhaní vo veci dopravnej nehody nedošlo.

23. Orgán činný v trestnom konaní musí najprv vyhodnotiť, či je potrebné znalca pribrať. Ak áno, určiť správny odbor, prípadne aj odvetvie a zistiť, či je znalec schopný vypracovať posudok včas, ozrejmiť obsah a rozsah znaleckého dokazovania a zistiť predpokladanú výšku znalečného. Nevyhnutnou súčasťou uznesenia o pribratí znalca je stanovenie lehoty na vypracovanie posudku. Znalec z odboru cestnej dopravy síce vypracoval posudok až rok po pribratí, ale v rozsahu viac ako 100 strán. Napokon počas prípravného konania došlo k zmene miestnej príslušnosti a konanie bolo prenesené z Okresnej prokuratúry Bratislava III na okresnú prokuratúru, čiže vec dozorovali dvaja prokurátori.

24. Podľa generálnej prokuratúry sťažovateľ v postavení podozrivého nevyužil právne prostriedky podľa Trestného poriadku alebo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní. Výnimkou je podanie z 9. januára 2024 – „urgencia vo veci zadržaného vodičského preukazu, žiadosť o oznámenie stavu konania, sťažnosť na nečinnosť“, ktorým sťažovateľ požiadal dozorového prokurátora o oznámenie, či dôvody zadržania vodičského preukazu stále trvajú. Obaja dozoroví prokurátori vykonávali vo veci štandardný dozor limitovaný § 230 Trestného poriadku. Dozorujúci prokurátor opakovane žiadal vyšetrovatel'ku o oznámenie stavu konania a prípadných prekážok, a to prípisom z 1. augusta 2023 a urgenciou z 22. augusta 2023, na ktorý mu vyšetrovatel'ka odpovedala, že ešte nie sú vypracované

žiadne znalecké posudky. Dozorový prokurátor opäť urgoval vyšetrovatel'ku prípisom z 11. októbra 2023. Na žiadosť s'ťažovateľa z 9. januára 2024 dozorový prokurátor preskúmal spis a listom zo 17. januára 2024 s'ťažovateľa informoval. Napokon po oboznámení sa so znaleckými posudkami vydal dozorujúci prokurátor 15. mája 2024 písomný pokyn na vznesenie obvinenia s'ťažovateľovi.

25. S'ťažovateľovi ako podozrivému bol vodičský preukaz zadržaný v správnom konaní. Námietskou priet'ahov v konaní o zadržaní vodičského preukazu sa tak „*nepriamo*“ domáha aj konštatovania priet'ahov v trestnom konaní trvajúcim viac ako rok. Znalecké dokazovanie v odbore cestnej dopravy a v odbore zdravotníctva a farmácie na seba nadväzovali a boli pre orgány činné v trestnom konaní kľúčové k vyhodnoteniu zavinenia dopravnej nehody. Generálna prokuratúra je toho názoru, že ústavná s'ťažnosť je nedôvodná.

III.3. Replika s'ťažovateľa:

26. S'ťažovateľ vo svojej replike z 12. decembra 2024 uviedol, že konanie, predmetom ktorého bolo zadržanie jeho vodičského preukazu, má pre neho význam najmä z toho dôvodu, že je značne obmedzovaný na svojom spôsobe života a výkone povolania. Toto obmedzovanie trvá neprimerane dlho už viac ako rok. V trestnom konaní s'ťažovateľovi nehrozí žiaden vysoký trest, keďže ide o prečin a s'ťažovateľ bol po takmer celú dobu v postavení podozrivého bez vznesenia obvinenia. S'ťažovateľ rešpektuje, že vyšetrovatel'ka bola dlhodobo práceneschopná, došlo k zmene miestnej príslušnosti dozorového prokurátora a bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie. Zároveň dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry bol dlhodobo práceneschopný.

27. Prípravné konanie začalo 3. februára 2023 vykonaním neodkladného a neopakovateľného úkonu a ukončené bolo podaním obžaloby 9. augusta 2024, čiže trvalo cca rok a pol. Rýchlosť konania by mala byť ovplyvnená aj významom pre s'ťažovateľa, ktorý je značný, keďže zadržanie jeho vodičského preukazu zasahuje do činnosti, ktorá je zdrojom jeho obživy a záleží od neho aj ďalšie profesijné uplatnenie a výkon povolania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

28. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti napáda okrem iného postup Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Senci v správnom konaní sp. zn. ORPZ-SC-ODI2-21/2023-DR, v rámci ktorého bolo vydané rozhodnutie o zadržaní vodičského preukazu s'ťažovateľa z 8. februára 2023, proti ktorému sa neodvolal. S'ťažovateľ však zastáva názor, že posudzovanie dôvodnosti zadržania jeho vodičského preukazu trvá neprimerane dlho. Opakovane sa obrátil so s'ťažnosťou na dopravný inšpektorát v Pezinku a ten mu vysvetlil, že toto posúdenie závisí od výsledku trestného konania, ktoré prebieha paralelne a v rámci ktorého mu môže byť uložený trest zákazu činnosti. Vo vzťahu k správnomu konaniu tak ústavný súd vyhodnotil ústavnú s'ťažnosť ako nedôvodnú a nevyhoviel jej.

29. Generálna prokuratúra spochybňovala aktívnu procesnú legitímáciu s'ťažovateľa na podanie ústavnej s'ťažnosti, keďže v čase jej podania ešte nebol obvineným, ale podozrivým. Poukazovala na to, že v rámci judikatúry ústavného súdu sa časový úsek, v ktorom mohli nastať priet'ahy, vždy začínal momentom vznesenia obvinenia. Ústavný súd sa však tentokrát a *pro futuro* zasadzuje za postup, kde sa každý jednotlivý prípad bude posudzovať individuálne. V „štandardných“ prípadoch nebude dôvod odkláňať sa od doterajšieho prístupu a dĺžku časového úseku možných

prieťahov odvíjať od momentu vznesenia obvinenia. Ak však od momentu, keď bol proti sťažovateľovi vykonaný úkon, dôsledky ktorého sa ho bezprostredne týkajú, resp. to tak subjektívne dôvodne pociťuje, ubehol čas neprimerane dlhý povahe a náročnosti objasňovaného skutku a on ostáva v stave právnej neistoty, je potrebné časový úsek možných prieťahov odvíjať už od tohto momentu napriek tomu, že k vzneseniu obvinenia ešte nedošlo. Z toho dôvodu v konkrétnom prípade sťažovateľa je ústavný súd toho názoru, že napadnuté trestné konanie už mohlo v čase podania ústavnej sťažnosti trvať neprimerane dlho, čo odôvodnilo jeho ústavný prieskum. Ak by takáto možnosť ústavného prieskumu nebola, sťažovateľ by sa mohol ocitnúť v situácii, keď je po úkone, ktorého dôsledky sa ho bezprostredne týkajú, príslušný orgán pasívny a on by nemal možnosť obrátiť sa na iný nezúčastnený subjekt, ktorý by mohol dĺžku konania objektívne posúdiť.

30. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) tento prístup odobril v prípade Eckle proti Spolkovej republike Nemecko (z 15. 7. 1982, č. 8130/78), kde uviedol, že lehota začína plynúť od momentu, keď sťažovateľ začína pociťovať účinky trestného vyšetrovania voči svojej osobe, čo bolo v danom prípade vydanie príkazu na domovú prehliadku. Aj judikatúra ESLP k čl. 6 dohovoru (taktiež Bulletin Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, 2023, č. 1, s. 58) uvádza, že rozhodné obdobie vo vzťahu k prieťahom môže nastať už skôr, napríklad od zadržania (Wemhoff proti Nemecku, 1968), začatia predbežného vyšetrovania (Ringeisen proti Rakúsku, 1971; Šubinski proti Slovinsku, 2007), prípadne výsluchu sťažovateľa ako svedka/podozrivého (Kaleja proti Lotyšsku, 2017), čo je práve prípad sťažovateľa. Podstatným je v každom prípade okamih, keď sa sťažovateľ v podstatnej miere dotkli opatrenia prijaté v rámci trestného vyšetrovania, resp. konania (Mamičová proti Slovinsku, 2006; Liblik a ďalší proti Estónsku, 2009).

31. K dopravnej nehode došlo 3. februára 2023, keď bol sťažovateľ zadržaný a vypočutý ako podozrivý. Keďže bol jediným podozrivým a druhý účastník dopravnej nehody (poškodený) onedlho zomrel, nebolo z jeho strany pochýb, že konanie smeruje proti jeho osobe, pričom zaistenie jeho motorového vozidla a vodičského preukazu výrazne zasiahlo do jeho osobného aj pracovného života. Rozhodnú dobu možných prieťahov tak v tomto prípade možno nepochybne odvíjať od tohto momentu.

32. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v tvrdenom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

33. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

34. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

35. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, šlo o objasňovanie štandardnej dopravnej nehody, ktoré vyústilo do podania obžaloby za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona, čo nevykazuje znaky mimoriadnej zložitosti a patrí medzi štandardnú agendu orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len „OČTK). Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, ten bol so správnymi orgánmi a OČTK súčinný a z jeho strany nebol zistený žiaden nedostatok majúci vplyv na prieťahy v konaní. Pokiaľ ide o postup OČTK, tak treba podotknúť, že kľúčovým podkladom pre posúdenie zavinenia boli znalecké posudky. Vyšetrovatel'ka OR PZ v Senci pribrala do konania 5. apríla 2023 znalca z odboru cestnej dopravy na účely vypracovania znaleckého posudku, pričom mu v uznesení nestanovila lehotu na jeho vypracovanie, ale uviedla, aby posudok vypracoval „v čo najkratšom čase“, čo je absolútne neurčitý termín, ktorý je možné si účelovo vyložiť, čo znalec zjavne využil. Toho istého dňa pribrala aj znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia úrazovej chirurgie pre vypracovanie znaleckého posudku taktiež „v čo najkratšom čase“, ktorý bol napriek vážnym zraneniam poškodeného pasívny cca 2 a pol mesiaca, až kým poškodený nezomrel, v dôsledku čoho už nebol znalec príslušný na vypracovanie posudku. Vyšetrovatel'ka pribrala 27. októbra 2023 dvoch znalcov z odboru zdravotníctva – súdneho lekárstva, ktorým už na vypracovanie posudku stanovila konkrétnu lehotu do 29. februára 2024, no na jeho vypracovanie sa potrebovali znalci najprv oboznámiť s posudkom z odboru cestnej dopravy. Znalecký posudok z odboru cestnej dopravy bol napokon vypracovaný 14. apríla 2024 a znalecký posudok z odboru súdneho lekárstva bol vyhotovený 28. apríla 2024 a OČTK doručený 6. mája 2024. Dozorujúci prokurátor vydal pokyn z 15. mája 2024 a sťažovateľovi bolo vyšetrovatel'kou vznesené obvinenie 16. mája 2024. Obžaloba bola následne podaná 9. augusta 2024, čím skončil zásah OČTK do práv sťažovateľa.

36. Vyšetrovatel'ke možno vyčítať, že neurgovala znalcov, ale pasívne čakala na dodanie posudkov. Znalcovi z odboru cestnej dopravy trvalo vypracovanie posudku viac ako rok. Pritom nešlo o dopravnú nehodu, kde by figurovalo viacero vozidiel a miera zavinenia jednotlivých účastníkov by bola sporná. Účastníkom bol iba jeden chodec (poškodený) a jeden vodič motorového vozidla (sťažovateľ). Generálna prokuratúra sa snažila znalcov postup ospravedlniť tým, že posudok mal rozsah viac ako 100 strán. Ani tento argument však neospravedlňuje dobu spracovania posudku. Znalec z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia úrazovej chirurgie bol pasívny až do smrti poškodeného, čo sa nedá logicky zdôvodniť. Pokiaľ ide o dozorujúceho prokurátora, ten sa uspokojil s oznámením vyšetrovatel'ky, že sa čaká na vyhotovenie znaleckých posudkov, čo následne pretlmočil aj sťažovateľovi. Ak by sa bližšie zaujímal o dôvody dĺžky vyhotovovania posudkov, mohol vyšetrovatel'ku usmerniť, prípadne sám urgovať konkrétnych znalcov.

37. Sťažovateľ podal dve žiadosti o oznámenie stavu konania, v rámci ktorých sa sťažoval na prieťahy v konaní dopravnému inšpektorátu v Senci, ktorý mu vysvetlil, že do objasnenia skutku v trestnom konaní mu vodičský preukaz nemôže vydať, a dozorujúcemu prokurátorovi, ktorý mu oznámil, že dosiaľ neboli vyhotovené znalecké posudky. Sťažovateľ nevyužil sťažnosť na prieťahy v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku, keďže tá sa podáva nadriadenému súdu v prípade pasivity konajúceho sudcu pre prípravné konanie, resp. súdu.

38. K zmene miestnej príslušnosti okresnej prokuratúry, práceneschopnosti vyšetrovatel'ky či dozorujúceho prokurátora ústavný súd uvádza, že z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že systémové zlyhania pri správe bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

a nezjavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov, rezortnému ministerstvu či OČTK. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 113/2024). Rovnako problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy), majúcej dopad na zmenu miestnej príslušnosti jednotlivých prokuratúr, nemôžu byť na ťarchu účastníkov konania (III. ÚS 471/2023, III. ÚS 541/2023).

39. Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd hodnotí postup OR PZ v Senci a okresnej prokuratúry v ich napadnutých konaniach za zdĺhavý a zjavne neefektívny, ktorý aj napriek tvrdenej náročnosti pre vypracovanie znaleckých posudkov nemožno považovať za zlučiteľný so základným právom sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu).

40. Keďže po vznesení obvinenia 16. mája 2024 a následne podaní obžaloby 9. augusta 2024 zásah OČTK do práv sťažovateľa už netrvá, ústavný súd neuložil OR PZ v Senci a okresnej prokuratúre povinnosť konať vo veci bez zbytočných prietahov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

41. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). Vzhľadom na dĺžku konania cca 1 rok a 6 mesiacov od začatia trestného konania vo veci s jediným podozrivým do podania obžaloby, pričom sťažovateľ je obmedzený zadržaným vodičským preukazom, bolo mu priznané finančné zadosťučinenie 500 eur v zmysle § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti sa jeho návrhu nevyhovuje (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

42. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby

uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Výška trov právneho zastúpenia je tak vyčíslená na 856,75 vrátane DPH.

43. Ústavný súd vypočítanú výšku trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných v roku 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty 20 %.

44. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu